

Lunds universitet
Statsvetenskapliga institutionen

STV102
VT07
Handledare: Anders Uhlin

Nätverka går (NG)O så bra!

En fallstudie av samarbete under de humanitära insatserna efter
jordbävningen i Pakistan 2005

Malin Grundström
Karin Olofsson

Abstract

Under vilka förutsättningar kan ett effektivt samarbete komma till stånd vid humanitära insatser? Den omfattande jordbävningen i Pakistan 2005 kallade till sig ett stort antal aktörer, däribland Röda Korset, Oxfam och CARE, alla NGOs inriktade på humanitära insatser, samt FN och den pakistanska staten. Vi framlägger i vår studie teorin att ett effektivt samarbete främst kan komma till stånd om de inblandade aktörerna delar ett gemensamt mål, gemensamma värderingar samt utbyter information och resurser.

Vår metod är teorianvändande när vi applicerar Margaret E. Keck och Kathryn Sikkinks teorier angående nätverk av påtryckar NGOs på vår studie av service NGOs. Studiens resultat visar att förutsättningar för effektiva samarbeten lättare kom till stånd mellan aktörerna när ovannämnda antagande uppfylldes. Därmed bekräftades teorin, även om andra förklaringsfaktorer hade betydelse för huruvida ett effektivt samarbete kunde komma till stånd under de humanitära insatserna efter jordbävningen i Pakistan 2005.

Nyckelord: Nätverk, samarbete, NGOs, Humanitära insatser, Pakistan
Antal tecken: 65 324

Förkortningar

ERRA: Earthquake Rehabilitation and Reconstruction Authority

FN: Förenta Nationerna

FRC: Federal Relief Commission

IASC: United Nations Organisation for the Coordinations of Humanitarian Affairs

ICRC: International Red Cross and Red Crescent Movement

INGO: International Non Governmental Organisation

IOM: International Organisation for Migration

MoU: Memorandum of Understanding

NFWP: North West Frontier Pakistan

NGO: Non Governmental Organisation

OCHA: United Nations Organisation for the Coordinations of Humanitarian Affairs

PRCS: Pakistan Red Crescent Society

UNDAC: United Nations Assesments and Coordination

UNDP: United Nations Development Programme

UNICEF: United Nations Children's Fund

UNHCR: United Nations High Commissioner for Refugees

WFP: World Food Programme

Innehållsförteckning

1	Inledning	1
1.1	Syfte och frågeställningar.....	1
1.2	Teoretisk introduktion.....	2
1.3	Metod.....	3
1.3.1	Varför jordbävningen i Pakistan 2005 som fallstudie?.....	3
1.3.2	Avgränsningar.....	4
1.4	Material och källkritik.....	4
1.5	Disposition.....	4
2	Teori	6
2.1	Definition av nätverk.....	6
2.2	Definition av påtryckar- och service NGOs.....	7
2.3	Gemensamt mål.....	7
2.4	Gemensam värdering.....	8
2.5	Utbyte av information och resurser.....	8
2.6	Operationalisering av effektivt samarbete.....	9
3	NGOs i relation till andra NGOs	10
3.1	Gemensamt mål.....	10
3.2	Gemensam värdering.....	11
3.3	Utbyte av information och resurser.....	13
4	Den pakistanska staten och FN i relation till varandra och NGOs	16
4.1	Gemensamt mål.....	16
4.2	Gemensam värdering.....	17
4.3	Utbyte av information och resurser.....	18
5	Diskussion	22
5.1	Andra faktorer.....	22
5.2	Aktörernas samarbete.....	23
5.3	Förutsättningar för samarbete.....	24

5.4	Reflektioner över metod och teori.....	25
6	Referenser.....	26

1 Inledning

Den 18 oktober 2005 drabbades Pakistan av sin värsta naturkatastrof någonsin, en jordbävning som mätte 7.6 på richterskalan och dödade över 75 000 människor och lämnade ca tre och en halv miljoner hemlösa. Jordbävningen var centrerad kring den starkt militäriserade gränsen som separerar Pakistan och Indien, med den största förstörelsen på den pakistanska sidan. Katastrofen orsakade även oräkneliga jordskred och blockerade vägar vilket försvårade hjälparbetet speciellt i de bergiga områdena i Kashmir, där förödelsen var som störst (AlertNet, 2007). En massiv humanitär insats var nödvändig för att svara på behovet från det stora antalet drabbade människor och det internationella gensvaret var omfattande med många länder, internationella organisationer och NGOs inblandade, vilka bidrog med olika former av hjälpinsatser (IRIN, 2007).

Det stora antalet NGOs som är involverade i humanitära insatser skiljer sig mycket från varandra genom sin utformning och egenskaper men delar likväl ett gemensamt primärt intresse; att ge humanitär hjälp till behövande (Degenbol-Martinussen & Engberg-Pedersen, 2003:35). NGOs har sedan mitten av åttiotalet kommit att spela en alltmer framträdande roll i det internationella utvecklingssamarbetet. En anledning till detta är att de ses som mer effektiva och flexibla i sin organisation och sitt arbete än de statliga organen med syfte att hjälpa (Degenbol-Martinussen & Engberg-Pedersen, 2003:157, Potter et. al, 2004:310f). Samordningen mellan de inblandade aktörerna vid en humanitär katastrof är nödvändig för ett effektivt hjälparbete, därför anser vi det relevant att undersöka under vilka förutsättningar ett sådant samarbete kan komma till stånd.

1.1 Syfte och frågeställningar

Med utgångspunkt att NGOs inom samma intresseområde effektiviserar sitt arbete om de samarbetar (Bennett, 1995:Xi, Degenbol-Martinussen & Engberg-Pedersen, 1999:172, Keck & Sikkink, 1998:256, Juma, 1995:100), vill vi med hjälp av teorier om hur nätverk fungerar undersöka under vilka förutsättningar samarbete lättast kommer till stånd. Vår förhoppning är att kunna bidra till den vetenskapliga diskussionen genom att applicera en teori om hur ett väl fungerande nätverk kan effektivisera NGOs arbete vid humanitära insatser, en teori som annars brukar förklara samarbeten mellan förespråkande NGOs (Brandy & Smith, 2005, Keck & Sikkink 1998). Antalet NGOs ökar världen över och får en alltmer framträdande roll att förse människor med tjänster som staten tidigare hade större ansvar för (Willetts, 2005:425, Potter et. al, 2004:310). Studien motiveras med att området är relevant när humanitära insatser påträffas världen över och oftast innefattar många

aktörer med mycket att vinna på samarbete i och med att insatserna då effektiviseras. Att de internationella relationernas utveckling även går mot ett ökat, mer institutionaliserat samarbete men dock med bestående samarbetsproblem (Gustavsson & Tallberg 2006:196), gör att vårt ämne kan ses som inomvetenskapligt relevant. Det kan även ses som relevant då vi anser att forskningen kring detta område ofta fokuserar på misslyckade samarbeten. Vi har därför valt att främst belysa de faktorer som gynnar samarbete och har även för avsikt att ge konstruktiva förslag på hur ett effektivt samarbete kan främjas. Genom dessa faktorer exemplifierar vi hur samarbete kan komma till stånd och därmed effektivisera insatser. Uppsatsen kommer således att bygga på följande frågeställningar, vilka analyseras utifrån teorier om hur förespråkande nätverk fungerar:

- Under vilka förutsättningar kan ett effektivt samarbete komma till stånd vid humanitära insatser?
- Hur såg samarbetet ut mellan de inblandade aktörerna i arbetet kring de humanitära insatserna vid jordbävningen i Pakistan 2005? Med fokus på NGOs samverkan med andra NGOs samt den pakistanska staten och FN.
- Vilka är de bakomliggande faktorerna till varför samarbetet mellan NGOs samt NGOs med andra aktörer under de humanitära insatserna vid jordbävningen i Pakistan 2005 fungerade och utfördes som det gjorde?

1.2 Teoretisk introduktion

NGOs roll i samhället är varierande och har ändrats genom tiden (Degenbo-Martinussen & Engberg-Pedersen, 2003:144f). Det finns många olika teorier om detta och hur samarbete mellan dem bör gå tillväga samt effektiviseras (Gustavsson & Tallberg 2006:106ff). När det gäller samarbete mellan förespråkande NGOs har teorier om nätverk blivit alltmer framträdande i litteraturen. Enligt Keck och Sikkink, vilka intar ett konstruktivistisk synsätt, är det mycket värdefullt att studera nätverk för att spåra och skapa teorier om hur deras aktörer kan öka samarbetet (Gustavsson & Tallberg, 2006:244, Keck & Sikkink 1998:2, 212). Eftersom teorier angående nätverk främst appliceras på förespråkande och inte service NGOs anser vi att det är intressant att använda oss av detta teoretiska analysverktyg i en studie rörande humanitära insatser där service NGOs är verksamma. Med detta vill vi i utifrån Keck och Sikkinks teorier angående nätverk visa på nya sätt att analysera NGOs samarbete vid humanitära insatser, vilket kan ge nya infallsvinklar och underlätta vår ambition om att i resultatet komma med vissa konstruktiva inslag. Teorier kring nätverk är en relativt ny teori vilken är aktuell i tiden i vår alltmer globaliserad värld där interdependens mellan såväl statliga som icke statliga aktörer ökar (Willets, 2005:427).

1.3 Metod

För att besvara vår frågeställning har vi valt att undersöka NGOs samarbete med varandra och med andra aktörer vid deras insatser efter jordbävningen i Pakistan 2005. Detta gör undersökningen till en fallstudie i vilken man begränsar sig till att analysera en analysenhet, vilket i vår studie blir samarbetet vid ett bestämt fall, de humanitära insatserna efter jordbävningen i Pakistan 2005. Resultatet av fallstudier kan sällan generaliseras vilket vi inte heller har avsikt att göra (Esaiasson et. al, 2004: 119f). Vi vill istället visa på de aspekter som fungerade väl i vårt empiriska fall, samt komma med konstruktiva förslag om hur samarbetet vid de humanitära insatserna i Pakistan kunde ha gjorts bättre, förslag vilka kan tas i åtanke vid andra humanitära insatser trots vitt skilda förhållanden. Med en kvalitativ studie vilken ger möjlighet till djuplodande analyser och lämpas för fallstudier kan vi analysera olika former av samarbete inom fallet, både de som fungerade och de som inte gjorde det (Lundquist, 1993:105). Genom att undersöka olika fall av samarbeten inom fallet, så ges möjlighet till komparativa inslag (George & Bennet 2004:235). Detta underlättar ambitionen att undersöka under vilka förutsättningar ett effektivt samarbete kan komma till stånd vid humanitära insatser när det enligt Esaiasson krävs jämförelser för att kunna dra slutsatser om orsak och verkan (2004:119). Vår fallstudie blir teorianvändande när vi vill analysera samarbetet mellan aktörer verksamma vid de humanitära insatserna i Pakistan 2005, med teorier om hur nätverk fungerar (Esaiasson et. al, 2004:40). I slutsatsen kommer en diskussion om teorins användbarhet och möjlighet att utvecklas på just området av NGOs samarbete vid humanitära insatser, vilket är betydelsefullt för kommande forskning eftersom den främst har använts för att förklara förespråkande NGOs samverkan.

1.3.1 Varför jordbävningen i Pakistan 2005 som fallstudie?

Vi har valt att undersöka NGOs arbete vid jordbävningen i Pakistan 2005, eftersom en naturkatastrof är politisk och ideologisk neutral och av den anledningen bör alla aktörer involverade i hjälpinsatser lättare kunna enas kring ett gemensamt mål; att hjälpa människor i nöd (Dengbol-Martinussen & Engberg-Pedersen, 2003:35). Katastrofen blev mycket uppmärksam i media och hjälpinsatserna beskrevs ofta som otillräckliga i förhållande till behoven, varvid vi tycker att det är intressant att lyfta fram de förutsättningar som faktiskt fanns för att åstadkomma ett effektivt och fungerande samarbete (Bliss & Larsen, 2006). En annan anledning till varför vi valt jordbävningen i Pakistan 2005 som fallstudie är att den med sin stora omfattning kallade till sig många internationella och nationella aktörer, vilket gör fallstudien mer komplex men underlättar tillgången till information och på så sätt ger oss ett bra underlag för material (IRIN, 2007).

1.3.2 Avgränsningar

Syftet är att undersöka samordningen mellan NGOs under humanitära insatser. Med så många aktörer på plats under insatserna har vi valt att fokusera på tre av de NGOs vi identifierat som några av de mest framträdande; Röda Korset, Oxfam och CARE. Eftersom dessa inte står isolerade i sitt arbete under humanitära insatser så belyser vi även deras relation med andra inblandade aktörer som har stor inverkan på dess arbete såsom lokala NGOs, den pakistanska staten och FN. Vi är medvetna om de förklaringsfaktorer utan mänsklig påverkan som kan ha påverkat förutsättningarna för ett samarbete under insatserna i Pakistan 2005, faktorer som inte inkluderas i vår fallstudie men som tas upp i vårt diskussionsavsnitt. Insatserna pågick under en längre tid, behoven ändrades med tiden och så även insatsernas karaktär. Vår ambition är att se hur arbetet utfördes mellan 8 Oktober-31 januari, ett tidsperspektiv som motiveras av vår ambition att undersöka de humanitära insatserna i den mest akuta fasen efter jordbävningen och inte tiden för återuppbyggnad.

1.4 Material och källkritik

För vår empiriska analys har vi främst använt oss av utvärderingar, rapporter och artiklar från de aktörer vi valt att fokusera på i vår studie; Röda Korset, Oxfam, CARE, Pakistanska staten och FN. Vi är medvetna om att detta material till stor del är aktörernas subjektiva uppfattningar om hur insatserna och samordningen bedrevs efter jordbävningen i Pakistan 2005. Enligt Lundquist kan aktörers uttalanden hjälpa forskaren att förstå aktörens motiv och dess bild av sättet att resonera kring ett problem (1993:108f). Genom att använda oss av detta material får vi på så sätt fram hur aktörerna uppfattade situationen, vilket för vår studie är viktigare än en objektiv syn när dessa uppfattningar bör ha varit grunden till deras agerande. Att ställa sig kritisk till källor är extra relevant när målet är att besvara en beskrivande frågeställning vilket vi gör när vi vill redogöra för hur samarbetet mellan olika aktörer såg ut vid de humanitära insatserna efter jordbävningen. I och med att vårt fall ligger nära i tiden ökar vi detaljrikedomen och på så vis minskar risken till efterhandskonstruktioner och minnesfel (Esaiasson et. al, 2004: 304, 310f).

1.5 Disposition

I efterföljande avsnitt presenteras vår teori, där även en operationalisering av effektivt samarbete redovisas samt definitioner av begreppen förespråkande och service NGOs. I avsnitt tre redovisas empiriska fakta angående relationen mellan de NGOs vi valt att undersöka samt dess relationer till andra NGOs. I avsnitt fyra

tar vi upp relationerna mellan den pakistanska staten, FN och NGOs. Därefter i femte avsnittet följer en analys och diskussion kring våra empiriska resultat samt andra tänkbara förklaringsfaktorer vilka kan ha påverkat samarbetet och som inte tidigare diskuterats. Här presenteras även konstruktiva förslag till hur samarbete i humanitära insatser kan effektiviseras samt svar på vilka förutsättningar som krävs för att ett sådant kan komma till stånd. Som avslutning görs reflektioner över metodval och teori.

2 Teori

För att analysera hur samarbete lättare kommer till stånd har vi valt att konstruera en teori utifrån teorier om hur samarbete mellan aktörer i ett påtryckar nätverk fungerar där vi utgår från Keck och Sikkinks definition av detta. De tre tyngdpunkterna i ett nätverk anser vi vara att för aktörerna inneha gemensamma mål, gemensamma värderingar och ett utbyte av information och tjänster.

Enligt Keck och Sikkink har NGOs arbete främst belysts i utvecklingsstudier och sällan i ljuset av den mer komplexa omgivningen de befinner sig i med många relationer till andra aktörer. Att analysera transnationella nätverk av påtryckar NGOs anser de förbättra förståelsen av dessa band och relationer (1998:6).

Vi lever i en alltmer globaliserad värld och enligt Kaldor leder den ökade interdependensen till en större samverkan, en minskning av avstånd i tid och rum med frekventare och snabbare kommunikation mellan individer, grupper, företag och stater (2003:111f). Den transnationella interaktionen har förstärkts av de teknologiska och ekonomiska förändringarna vilket har fört icke-statliga aktörer samman i djupare överstatliga band (Dapné & Wallace, 2001:252, Gustavsson & Tallberg, 2006:244). Detta är tydligt inom nätverk av NGOs och man ser att det aldrig tidigare varit så nära och rutinmässigt samarbete mellan de som arbetar med humanitära insatser (Bennett, 1995:Xi, Edward & Gaventa, 2001:4).

2.1 Definition av nätverk

Transnationella relationer mellan nätverk av NGOs expanderar (Brandy & Smith, 2005:1). Keck och Sikkink, (1998:2) definierar påtryckar nätverk enligt följande:

“A transnational advocacy network includes those relevant actors working internationally on an issue, who are bound together by shared values, a common discourse, and dense exchanges of information and services. At the core of the relationship is information exchange.”

Nätverk betecknas som informella sammanslutningar, vilka binds samman av idéer och information, vissa tätare och mer bestående än andra. De karakteriseras av frivilliga, ömsesidiga och horisontella mönster av kommunikation och utbyten. Trots olikheter mellan nationella och internationella organisationer så kan nätverk fungera väl eftersom de betonar öppenhet mellan engagerade och kunniga aktörer verksamma inom samma område (Keck & Sikkink, 1998:8). Brandy och Smith

beskriver nätverk som sammanslutningar utan hierarki, organisatorisk struktur, central ledning eller beslutsfattande (2005:95).

2.2 Definition av påtryckar- och service NGOs

Mary Kaldor definierar NGOs som organisationer vilka är ”voluntary, in contrast to compulsory organizations like the state or some traditional, religious organization, and do not make profit, like corporations” (2004:86).

NGOs är icke-statliga organisationer, vilka företar sig en stor mängd av uppgifter och de arbetar inom två huvudområden; påtryckar arbete eller i levererandet av tjänster och service (Potter et. al. 2004:310). Aktiviteter utförda av påtryckar NGOs innefattar enligt Kaldor lobbying såväl som allmänhetens mobilisering och kampanjer kring specifika frågor, exempelvis skuldavskrivning eller mänskliga rättigheter. Hon menar att service NGOs är inriktade mot att tillhandahålla olika tjänster, vilket kan inkludera hjälp i bl.a. nödsituationer, primär hälsovård, utbildning, och bostadsbyggande. NGOs tillhandahållande av service och tjänster har blivit alltmer viktiga på 1990-talet sedan donatorer har kontrakterat och uppmontrat NGOs att fylla luckorna skapade av stater i många allmänna tjänster (2004:90f). Många internationella NGOs arbetar alltmer i partnerskap med nationella och provinsiella, speciellt service förseende organisationer (Potter et. al. 2004:310).

2.3 Gemensamt mål

Banden mellan aktörerna i ett nätverk bygger på strävan efter samma mål, vilket blir den första faktorn vi avser att analysera (Keck & Sikkink, 1998:6, 200). Med fokus på NGOs verksamhet vid jordbävningen i Pakistan 2005 vill vi undersöka om de aktörer vi valt att titta närmare på delar ett gemensamt mål i sina insatser.

Aktörer med täta kontakter och ett nära samarbete med andra som verkar över nationsgränserna, reflekterar och hjälper även till att bevara gemensamma mål (Keck & Sikkink 1998:213). Olikheter gällande mål är viktigt att överbygga och respekt, öppenhet och en dialog mellan aktörerna är därför central för att kunna enas om gemensamma mål inom nätverket (Brandy & Smith, 2005:12). Fördelar med att arbeta tillsammans kan göra att aktörerna väljer att ha överseende med olikheter dem emellan (Jordan & Van Tuijl, 2000:2061).

2.4 Gemensam värdering

Nätverk binds samman av gemensamma värderingar och en gemensamt delad diskurs. Nätverk av påtryckar NGOs delar ofta samma strävan att påverka stater och internationella organisationer enligt deras gemensamma mål (Keck & Sikkink 1998:2). Vår utgångspunkt är att NGOs inom samma intresseområde, med samma gemensamma mål, effektiviserar sitt arbete om de samarbetar. Den gemensamma värderingen vilka vi ska analysera våra valda aktörer efter blir således värderingen och viljan att effektivisera de humanitära insatserna genom samarbete med andra inblandade aktörer.

Ofta finns svårigheter för aktörer inom ett nätverk att organisera sig över nationsgränserna vilket dock motverkas om frågan har transkulturell förståelse (Keck & Sikkink 1998:200). Vid ett samarbete krävs en viss överenskommelse kring arbetsstrategier såväl som nätverkets organisatoriska form (Brandy & Smith, 2005:238ff). Flexibla, inkluderande och horisontella arbetsformer inom nätverket är faktorer som gör det lättare att skapa dessa överenskommelser (Brandy & Smith, 2005:245). Detta bör fattas under demokratiska förhållanden där aktörer tillåts autonomi och självständighet. För att hålla en demokratisk struktur bör nätverken vara vertikala och decentraliserade utan hierarki mellan aktörerna vilket ofta medför spänningar och ojämlikhet inom dem (Brandy & Smith, 2005:238).

Vissa anser att NGOs hellre ska ha ett löst samarbete vilket skulle medföra en större autonomi och plats för olikheter. Faktumet att NGOs även innehar så många relationer medför att dess förmåga att hålla alla dessa relationer på ett effektivt sätt ifrågasätts (Jordan & Van Tuijl, 2000:2061).

2.5 Utbyte av information och resurser

Enligt Keck och Sikkink så ses informationsutbytet som kärnan av relationerna inom nätverk, där flödet av information och tjänster mellan aktörer visar på ett tätt nät av kopplingar mellan dessa grupper, både formella och informella (1998:2, 9). Information binder nätverkets medlemmar samman och är essentiellt för ett nätverkets effektivitet (1998:18). En bred policydialog har i Keck och Sikkinks studier av påtryckar nätverk inneburit en effektivare projektimplementering (1998:4). Även Degenbol-Martinussen och Engberg-Pedersen anser att en dialog mellan såväl NGOs som myndigheter underlättar samarbete (2003:165), vilket stämmer överens med Brandy och Smiths påstående om att en av de största fördelarna med nätverk är informationsutbytet (2005:86).

2.6 Operationalisering av effektivt samarbete

Enligt Svensk ordbok innebär begreppet effektivt något som; *snabbt eller ofta når avsett resultat, och som i praktiken utgör resultat av viss verksamhet* (Norstedts 1999a). Samarbete definieras enligt följande; ett arbete som bedrivs av två eller flera tillsammans med ett gemensamt syfte (Norstedts 1999b). Genom att applicera dessa begrepp på vår frågeställning är vår avsikt att redovisa vilka förutsättningar som gynnar aktörernas möjligheter att lyckas uppfylla sina mål och ambitioner med sina hjälpinsatser.

Med utgångspunkt att nätverk kan ses som en form av samarbete, använder vi oss även av Keck och Sikkinks teorier kring effektiva nätverk när de menar att de är som mest effektiva när de är starka och täta (1998:207). Enligt dem kan ett nätverks framgång eller misslyckande värderas genom att belysa dess effektivitet i olika steg, bl.a. genom att rama in debatter och få frågor på agendan, samt påverka policys och influera beteendet hos huvudaktörer (1998:202). De mest synliga resultaten har åstadkommit när NGOs har samarbetat med klart definierade grupper av människor med liknade intressen, och när de även har kombinerat sina varierade strategier i en omfattande insats. Samarbete har även visat att ett möjliggörande av en insats lättare kommer till stånd i en relativt homogen grupp när dess medlemmar har en känsla av att tillhöra samhället (Degenbol-Martinussen & Engberg-Pedersen, 2003:155).

3 NGOs i relation till andra NGOs

3.1 Gemensamt mål

Röda korset är idag ett av de största nätverken av hjälporganisationer i världen med närvaro och verksamheter i nästan varje land. International Committee of the Red Cross, ICRC, startade 1863 och samordnar internationella aktioner och insatser. The International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, Internationella Federationen, startades 1919 för att koordinera och befrämja nationella Röda Korset och Röda Halvmånens aktiviteter och samverka mellan varandra och representerar även de nationella organisationerna på den internationella arenan. Alla dessa organisationer är självständiga och ingen har auktoritet över någon annan (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, uå.a). Alla Röda Korset och Röda Halvmånen aktiviteter har en central mening: Att hjälpa de som är i nöd, detta utan diskriminering och oberoende om det är i en konflikt, i gensvar av en natur eller av människor skapad katastrof eller för att lindra lidandet som resulteras av kronisk fattigdom. Organisationen dirigerar och samordnar hjälpinsatser och i alla aktiviteter är förespråkandet av humanitära värderingar det centrala (Ross & Hristov, 2006).

ICRC agerade snabbt efter jordbävningen i Pakistan 2005 där man på olika vis arbetade för att assistera överlevanden (International Committee of the Red Cross, 2006a). Huvudaktiviteterna vid de humanitära insatserna inkluderade distribution av skydd, mat och andra förnödenheter samt spårandet av människor som anmäls saknade efter jordbävningen. ICRC tog på sig fullt ansvar för att erbjuda hjälp till 75 000 nödställda och att mobilisera ca tvåhundra volontärer för att assistera och utföra hjälpinsatser (International Committee of the Red Cross, 2006b).

Oxfam bildades 1947 och finns i över åttio länder. Organisationen verkar både globalt och lokalt inom flertalet frågor med det övergripande målet att bekämpa fattigdom, lidande och orättvisor. Organisationen utför humanitära insatser vid naturkatastrofer med fokus på att tillhandahålla skydd, vatten och sanitär service till behövande (Oxfam, 2007a). Redan tre dagar efter jordbävningen var Oxfam på plats i Pakistan. Organisationen arbetade i över tvåhundra olika läger och byar och servicen nådde ut till närmare en miljon människor (Oxfam, 2006).

CARE är en av de större humanitära organisationerna på den internationella arenan med verksamheter i sjuttio länder och med drivkraften att hjälpa människor i nöd. De fokuserar på att bekämpa fattigdom och dess bakomliggande orsaker och ett av deras åtaganden är att utföra hjälpinsatser vid katastrofer (CARE, uå.a). Vid de humanitära insatserna vid jordbävningen i Pakistan

innefattade CAREs arbete att förse nödställda med förnödenheter samt, med deras expertis inom området, tillsammans med andra organisationer sammanställa behovsutvärderingar vilka underlättar arbetet för de inblandade vid hjälpinsatserna (CARE, uå.d).

Grunden till att ett nätverk ska fungera och vad som för dess aktörer samman är att aktörerna delar ett gemensamt mål (Keck & Sikkink, 1998:6). Ovanstående har klargjorts att alla de tre nämnda organisationernas har ett gemensamt liknande mål de arbetar för att hjälpa fattiga och människor i nöd. Organisationerna har vissa olikheter men gemensamt är att de arbetar vid humanitära katastrofer och att de var närvarande i Pakistan efter jordbävningen 2005. Dessa gemensamma mål gör enligt teorin det lättare för aktörerna att samarbeta och identifiera sig med varandra och utefter detta hänseende kan tyckas att våra aktörer befann sig i ett gynnsamt klimat för att samarbete dem emellan skulle uppstå. Att arbeta över nationsgränser kan vara en försvårande faktor för nätverk (Keck & Sikkink, 1998:200). Trots att aktörerna i vårt fall är internationella organisationer så var de alla verksamma inom samma land, Pakistan, vilket därmed minskar detta problem. De tre aktörerna är autonoma organisationer, och Brandy och Smith menar att autonomi gör att samarbetspartners olikheter lättare accepteras och minskar motsättningar mellan dem, men de understryker även att detta kan vara något som försvagar banden mellan aktörerna (Brandy & Smith, 2005:99f). Organisationernas autonomi kan därmed vara något som förde dem längre ifrån varandra och gjorde det svårare att samarbeta trots de gemensamma målen.

3.2 Gemensam värdering

ICRC menar att man genom att bygga relationer och koordinera organisationers kapaciteter kan ge bredare och mer effektiv service åt behövande. Organisationen tillhandahåller och delar med sig av sin expertis och kunskap till de nationella Röda Korset och Röda Halvmåne organisationerna medan de själva drar nytta av deras lokala expertis med kunskap om landets karaktär, miljö, befolkning och kultur (International Committee of the Red Cross, uå). För att utföra sitt arbete mer effektivt och etablera en viss standard för de humanitära insatserna arbetar ICRC även med andra internationella och nationella såväl statliga som icke-statliga organisationer. På lokal nivå bygger de nationella Röda Korset och Röda Halvmånen organisationerna relationer och samarbete med lokala NGOs, företag och staten för att integrera program och service mer effektivt. (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, uå.b). I sin årsrapport 2005 framhöll ICRC att de samarbetade med pakistanska statens myndigheter och andra humanitära organisationer för att hjälpa de nödställda. (International Committee of the Red Cross, 2006a:179).

I många år har Oxfam arbetat för att förbättra humanitära insatser i vilka man anser att alla inblandade aktörer bör arbeta nära varandra för att öka harmoniseringen och effektiviteten vid arbetet (Oxfam, 2007b). Detta gäller även vid de humanitära insatserna efter jordbävningen i Pakistan 2005 där de uttryckte

vikten av att samordna sina, andra humanitära organisationer och FNs arbete och kunskaper för att garantera bästa möjliga hjälp till de nödställda. Med sin närvaro i Pakistan sedan 1973 underströk även Oxfam vikten av att samarbeta och dra nytta av sina lokala partners vilka har en stor expertis och lokal kännedom (Oxfam, 2006b).

CARE international har många olika arbetsområden i vilka man alla erkänner vikten att samarbeta. Enligt organisationen så måste man för att kunna förändra människors liv, även förändra världen runt dem, vilket organisationen försöker göra genom att arbeta med företag och stater i hopp om att öka deras ansvarstagande att bekämpa fattigdom (CARE, uå.a). För att influera staters och internationella organisationers policys och beslutsfattning arbetar CARE även med andra NGOs med samma uppfattning, när de ser fördelen att dela sina komplimenterande talanger och på så sätt nå samma gemensamma mål. Organisationen lägger även stor vikt vid samarbete med lokala partners vilket de ser nödvändigt för att dra nytta av den lokala kunskapen som kan göra hjälpinsatser mer effektiva och behovsanpassade samt ökar förståelsen för de människor de ämnar hjälpa (CARE, uå.c). Rörande de humanitära insatserna vid jordbävningen i Pakistan 2005 klargjorde CARE att alla projekt skulle implementeras med potentiella internationella och lokala partners där de bland andra nämner Oxfam och lokala organisationer (CARE, uå.d).

Alla tre organisationer delar förutom ett gemensamt mål, den gemensamma värderingen att samarbeta med andra aktörer för att nå detta mål. Om aktörerna haft gemensamt mål men inte delat denna vilja och uttryckt vikten att samarbeta för att effektivare utföra sitt arbete skulle detta med största sannolikhet aldrig uppstå. Alla organisationer uttalade sig även specifikt kring sin insats efter jordbävningen i Pakistan 2005 där de framhöll betydelsen att samarbeta.

Genomgående i organisationernas uttalanden är att de lägger vikt vid samarbete med alla inblandade aktörer. Jordan och Van Tujil ifrågasätter NGOs förmåga att hålla goda kontakter om denna innehar många relationer (2000:2061). Gensvaret av de humanitära insatserna efter jordbävningen var stort från såväl stater, internationella organisationer och med hundratals både lokala och internationella NGOs som erbjöd hjälp (IRIN, 2007). Med så många aktörer på plats och när våra valda aktörer alla framförde en vilja att samarbeta med andra verksamma aktörer kan man därav ifrågasätta möjligheten att hålla goda kontakter och samarbete med alla nödvändiga parter. Det komplexa och stora antalet aktörer på plats kan därmed ha försvårat organisationernas förutsättning att samarbeta trots att viljan till detta fanns.

Om samarbetspartners NGOs emellan definierats förbättras oftast resultaten av dess arbete (Degenbo-Martinussen & Engberg-Pedersen, 2003:155). Våra valda aktörer definierade vissa samarbetspartners, t.ex. Pakistanska staten, FN och vissa organisationer. Annars definieras inte andra samarbetspartners specifikt vilket kan ha försämrat förutsättningarna till ett effektivt samarbete mellan inblandade aktörer.

3.3 Utbyte av information och resurser

Redan några dagar efter jordbävningen i Pakistan 2005 började Oxfam leverera förnödenheter till drabbade områden i behov av assistans. Vid hjälparbetet använde de sig av andra organisationer och exempelvis uppstod ett samarbete kring transporter av medicinsk utrustning och att föra skadade till närliggande sjukhus (IRIN, 2007, Oxfam, 2006). ICRCs huvudinsatser på plats inkluderade främst att förse de nödställda med skydd, mat och andra förnödenheter samt att spåra människor anmälda saknade efter jordbävningen. Dessa utförde ICRC och Pakistan Red Crescent Society, PRCS, tillsammans men även i samarbete med andra aktörer både i fält och i huvudstaden Islamabad (International Committee of the Red Cross, 2006a:177, International Committee of the Red Cross, 2006b). CARE utförde liknande insatser efter jordbävningen i Pakistan 2005. Tillsammans med sin regionala partner ”Surhad Rural Support Program”, distribuerade de ett stort antal tält till drabbade byar. ICRC samarbetade även med lokalbefolkningen som hjälpte organisationen i magasin, med distribution av förnödenheter och andra uppgifter i fält (Dowell, 2005). Alla organisationer erkände således att de samarbetat med andra aktörer vid sina humanitära insatser efter jordbävningen i Pakistan 2005.

I ett nätverk är utbyte av information en viktig faktor som för dess aktörer närmare varandra (Keck & Sikkink, 1998:8). Att koordinera arbetet och utföra sina insatser tillsammans med andra kan enligt detta underlättas genom kommunikation eftersom detta skulle föra dem närmare varandra. I och med den ökade globaliseringen ökar kontakter och kommunikationer mellan aktörer (Kaldor, 2003:111f), vilket skulle vara en förklaringsfaktor till, och ett faktum som underlättat, våra aktörers samarbete med andra.

ICRC var aktiva att mobilisera hjälp i form av pengar, förnödenheter och personal från sitt stora nätverk av nationella kontor runt om i världen till hjälpinsatserna i Pakistan 2005 (IRIN, 2007). För att förse de nödställda med ett omfattande och enat gensvar vid sina insatser koordinerade och arbetade ICRC, nära med PRCS, vilkas volontärer distribuerade mer än hälften av ICRCs bistånd. ICRC tillhandahöll pengar, koordinerade transporter, magasinering av förnödenheter och gav även PRCSs volontärer och personal träning och undervisning till deras förenade aktiviteter. ICRC och International Federation bildade ett gemensamt nav för att koordinera sina transporter vilket resulterade i att de delade upp ansvaret för transporter i två olika geografiska områden. Över tio nationella Röda Korset och Röda Halvmånen organisationer skickade professionell personal och många volontärer som tidigare tränats av ICRC till Pakistan. Dessutom bedrev många andra nationella Röda Korset och Röda Halvmånen organisationer självständiga hjälpinsatser på plats (International Committee of the Red Cross, 2006a:77-180).

Tydligt framkommer att ICRC haft nära samarbete med andra Röda Korset och Röda Halvmånen organisationer. En förklaringsfaktor till detta kan vara att dessa själva innefattar ett så stort nätverk av många fristående organisationer, vilka alla dock tillhör Röda Korset och Röda Halvmånen och att man därför begränsar sitt

samarbete främst inom detta. Detta kan till viss del förklaras med Jordan och Van Tujil teori om att det finns svårigheter att hålla nära och bra kontakt med allt för många olika aktörer (2000:2061), vilket skulle förklara att det fanns en vilja att begränsa antalet samarbetspartners. En annan förklaringsfaktor är att redan befintlig struktur och organisation mellan aktörer underlättar och gör utbyten mellan dem lättare och att man väljer samarbete med dessa (Brandy & Smith 2005:80). Detta är en applicerbar förklaring på varför samarbete mellan Röda Korset och Röda Halvmånens organisationer framstår som framträdande och starka. Detta när det finns organisatoriska element som underlättar samarbete dem emellan med den International Federationens arbetsuppgifter som koordinator som ett betydande exempel. (International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, uå.a). En faktor som underlättar samarbete är om positionerna mellan aktörerna fastställs så att de kan förvänta sig vissa ageranden och därmed ha vetskap om vilken relation de har till varandra (Thunborg, 1997:186).

Oxfams och Internationella Röda Korsets och Röda Halvmånens signerande av Memorandum of Understanding, MoU, i juni 2005 är ett betydande exempel på fördelen med ett definierande av samarbetspartners. MoU gav upphov till att ett mer strukturerat och koordinerat samarbete växte fram emellan dem. Genom detta erkännande organisationerna varandras kompetenser och den gemensamma viljan att samarbeta etablerade en närmare relation. De såg därefter att samordningen mellan dessa organisationer gällande tillhandahållandet av vatten och sanitära förnödenheter vid krissituationer världen över ökade markant och effektiviserade arbetet (Oxfam, 2007b). Oxfams arbete underlättades när man använde sina lokala partners expertis och kontakter och även CARE kunde se förbättringar av insatserna när det fanns en nära kommunikation med lokala partners och nödställda (Baker, 2006, Oxfam, 2006b). Återigen bekräftas att redan utvecklade relationer och en viss uppbyggd struktur mellan aktörer underlättar samarbeten och utbyten av information och tjänster.

Att dela expertis och kunskap är även en viktig faktor till varför band uppstår mellan organisationer när det är näst intill omöjligt att inneha all önskad information man anser sig behöva vid humanitära insatser (Jordan & Van Tujil, 2000:2054). Detta kan vara en naturlig orsak till varför man arbetar tillsammans när man inser fördelen att dra nytta av de andra samarbetsorganisationernas kunskap. Ett tydligt exempel på detta är CAREs strategi att se till hur andra aktörer som utför eller planerar att utföra humanitära insatser, arbetar för att själva lättare ska kunna besluta om hur de bäst kan assistera (CARE, uå.b).

CARE, som även de samarbetade med många lokala aktörer vid sina insatser efter jordbävningen i Pakistan 2005, anser att projekts kvalitet är högre när organisationen haft närmare relationer och mer frekvent kommunikation med lokala partners och nödställda. Man såg att en omedelbar respons på insatsernas effekt ofta saknades och att kvaliteten dock ökade när man konsulterade med de människor som erhöll hjälpen för att se effekten av det utförda arbetet (Baker, 2006). Detta visar på att den lokala expertisen, när den användes, underlättade aktörernas möjlighet att uppnå sina mål och höjde insatsernas kvalitet. Internationellt arbete är mindre effektivt om det inte implementeras på det lokala planet och enligt Edwards och Gaventa är en utmaning för framtiden att bilda

allianser där förmånstagarna och de lokala organisationerna får ökat inflytande (2001:273), en svårighet som enligt CARE inte övervunnits mellan aktörerna verksamma vid de humanitära insatserna i Pakistan 2005. Resursojämligheter, såväl finansiella, expertis och kunskapsmässiga har stor påverkan på hur man deltar och vilken roll man får inom ett nätverk (Brandy & Smith, 2005:98). Detta kan förklara varför NGOs i mindre utvecklade länder enligt Bennet ofta har svårt att agera självständigt och inte har samma förutsättningar som större organisationer med mer resurser (1995:XX). Små resurser och svårigheten att agera självständigt kan ha varit förklaringsfaktorer som medfört att lokala NGOs fick en liten och mindre inflytelserik roll vid insatserna i Pakistan än vad som kan ha varit önskvärt. En bristande institutionell form vilka mindre NGOs ofta har, (Bennett, 1995:XX) kan också vara en bidragande faktor till detta, eftersom de i ett samarbete ofta måste anpassa sig till större NGOs strukturer och arbetssätt.

CARE noterade att många NGOs på plats efter jordbävningen i Pakistan underskattade lokala NGOs och statens kapacitet. Enligt dem använde sig få av de existerande statliga systemen för distributionen av förnödenheter. De såg även vid organisationers inflygningar av förnödenheter till regionen att en del av detta inte användes eller kom i allt för stora mängder och att dessa resurser skulle ha kunnat sparas eller använts till något mer högprioriterat (Baker, 2006). Detta är ett tecken på bristande koordination och samarbete. Degenbol-Martinussen, och Engberg-Pedersen menar att sådana överlappande aktiviteter, vilka leder till slöseri med resurser, kan förhindras om kommunikationen förbättras och samarbetet mellan aktörerna ökar (1999:172).

4 Den pakistanska staten och FN i relation till varandra och NGOs

4.1 Gemensamt mål

Länge har diskuterats vad staten har för ansvar och skyldigheter till sina medborgare. John Locke ansåg redan på sextonhundratalet att människor slöt sig samman och gav upp viss frihet under en stats styre i utbyte mot dess beskydd (Hallberg et. al, 2004:43). Vidare ansåg han att när medborgarna kuvat sig för statens lagar har även staten en skyldighet gentemot folket och se så de mänskliga rättigheterna, rätten till liv, frihet och egendom inte kränks (Heywood, A, 2004, s.262,158). I inledningen av Pakistans konstitution finns att läsa följande stycke: ”*Wherein the principles of democracy, freedom, equality, tolerance and social justice, as enunciated by Islam, shall be fully observed...*” (National Reconstruction Bureau, Government of Pakistan, 2007). Utifrån dessa uttalanden ser vi att den pakistanska staten vill värna om social rättvisa och med tankar om att staten har en skyldighet att skydda och värna om sina medborgares liv drar vi slutsatsen att den pakistanska staten vid insatserna efter jordbävningen 2005 hade som mål att hjälpa sin nödställda befolkning.

FN grundades 1945 av 51 länder engagerade av att bevara fred genom internationellt samarbete och kollektiv säkerhet. Idag tillhör 192 länder FN, vilket representerar nästan alla av världens stater. När stater blir medlemmar i FN så accepterar de därmed FN stadgan, en internationell överenskommelse vilken innehåller grundläggande principer av internationella relationer. I enlighet med stadgan så har FN fyra mål och avsikter; att bevara internationell fred, utveckla relationer mellan nationer, samarbeta för att lösa internationella problem och att främja mänskliga rättigheter samt att vara centrum för det samordnade agerandet av stater.

Vid en katastrof så levererar FNs organisationer hjälp i form av bl.a. mat, skydd, mediciner och transport till de behövande. FN samordnar detta gensvar till humanitära katastrofer och kriser genom en kommitté av sina humanitära huvudorgan, vars ordförande är FNs Emergency Relief Coordinator, ansvarig för utvecklingspolicys av humanitära insatser och för att förespråka humanitära frågor (United Nations, uå.b). Medlemmar i kommittén inkluderar UNICEF, UNDDP, WFP och UNHCR. Andra organisationer inom FN är också representerade, tillsammans med större NGOs och inomstatliga humanitära organisationer,

inkluderat International Red Cross and Red Crescent Movement (United Nations, uå.a).

Enligt Brandy och Smith är det bra för organisationer och grupper att ha vida mål som många vill enas kring. Detta eftersom man på så sätt får en större solidaritet i gruppen och att en dialog ökar mellan parterna när man ser att man arbetar mot samma mål. Detta kan knytas an till FNs stadga, i synnerhet de mål som innefattar att samarbeta för att lösa internationella problem och främja mänskliga rättigheter (2005:10), vilka kan appliceras på en humanitär katastrof såsom jordbävningen i Pakistan 2005. Enligt Keck och Sikkink bygger banden mellan aktörerna i ett nätverk på en strävan efter samma mål och vad gäller den pakistanska staten och FN så kan detta identifieras i och med deras vilja att hjälpa sin befolkning respektive nödställda och behövande världen över (1998:6).

4.2 Gemensam värdering

Efter jordbävningen 2005 erkände den pakistanska staten rollen som det civila samhället och icke-statliga organisationer spelade i aktiviteterna av det humanitära hjälparbetet och att de i viss mån kunde leda insatserna av det civila samhället på ett samordnat sätt. Pakistan erkände även att resurserna som krävdes vid denna kritiska tidpunkt inte kunde förses av staten själv (Office of the Press Secretary to the President, 2005a). Pakistans president Pervez Musharraf framhöll vikten av det samarbete som tog vid bland de olika aktörerna på plats i följande tal vid International Donor Conference den 19 oktober 2005, där presidenten även lovade transparens samt en följdriktig återuppbyggnadsstrategi; *“The entire nation is united in overcoming the catastrophe - I salute all volunteers, the Armed Forces and all foreign volunteers also, who rendered invaluable services in rescue and relief activities.”* (Office of the Press Secretary to the President, 2005b). Pakistans hållning till frågan om samarbete, och vikten av det kan kopplas samman med det resonemang som Dengbol-Martinussen och Engberg-Pedersen för, när de menar att samarbete sällan baseras på organisationer och instanser som är i jämförbart behov av varandra när syd ofta har ett mer fundamentalt behov för transferering av kunskap, och färdigheter antingen från officiella hjälporganisationer eller starka nordliga NGOs (1999:148).

Vid International Donor Conference framhöll även FNs dåvarande generalsekreterare Kofi Annan vikten av den gemensamma värderingen att samarbeta vid humanitära insatser i följande tal angående hjälparbetet och återuppbyggnaden av de jordbävningsdrabbade områdena:

“Above all, let me recognize the excellent ongoing cooperation with the Government of Pakistan, as well as the spontaneous and generous contributions of the Pakistani people. The huge effort would not have been possible without many organizations and individuals pulling together bringing together in close collaboration the Federal Relief Commission, provincial

authorities, local communities, international NGOs and UN agencies. Today, I ask the international community to support all three stages of the work towards that goal. It will require the generous support and engagement of Governments, civil society and the private sector. It will require all our energy and creativity. It will require us to work as one. I hope I can count on all of you as we pursue that mission in the weeks, months and years ahead.” (Office of the Press Secretary to the President, 2005c).

Enligt Keck och Sikkink är nätverk samlade runt delade värderingar och diskurser (1998:200), vilket man kan se i frågan kring de humanitära insatserna efter jordbävningen 2005 i Pakistan när både Pakistans president och FNs generalsekreterare genom sina uttalanden underströk vikten av att samarbeta vid insatserna.

4.3 Utbyte av information och resurser

Det nationella gensvaret till katastrofen var mycket exceptionellt. Timmar efter jordbävningen mobiliserade den pakistanska staten och militären sina egna resurser, komplementerade av ett stort antal pakistanska volontärer. Instanserna Federal Relief Commission, FRC, och Earthquake Rehabilitation and Reconstruction Authority, ERRA, var omedelbart etablerade för att fungera som en länk mellan staten och internationella samt nationella organisationer involverade i bistånd och återuppbyggnad. ERRAs mål och uppgift var att planera, samordna, övervaka samt anpassa och ordna verksamheter av återuppbyggnad i de områden som drabbats av jordbävningen. Därtill hörde till ERRAs angelägenheter att uppmuntra till självtillit genom privata offentliga partnerskap och samhällsdeltagande, samt försäkra om en finansiell transparens och en del i arbetet blev att bilda Relief och Recovery kommittéer i uppgift att fungera som center på distrikts nivå (Bliss & Larsen, 2006).

Etablerandet av ERRA kan ses som ett försök till att skapa ett nätverk under insatserna när instansen hade till uppgift att fungera som en länk mellan olika inblandade aktörer. Genom att innefatta många aktörer från olika instanser kan man anta att nätverket var inkluderande, vilket enligt Brandy och Smith gör det lättare att skapa överenskommelser (2005:245).

Förutom den snabba responsen från den pakistanska staten så gjorde hjälp och stöd från bilaterala och multilaterala donatorer, över hundra NGOs och den privata sektorn, stor skillnad. Denna kombination av nationellt ledarskap, donatorers bistånd och insatser av humanitära arbetare i fält, bidrog enligt utvärderingsrapporter av FN och ERRA till ett effektivt och framgångsrikt hjälparbete. FN beskrev även omfattningen av den pakistanska statens insatser tillsammans med FRCs öppenhet i att samspela FN som utomordentligt (United Nations, 2006).

I finansiella termer hjälpte ca 85 bilaterala, multilaterala och privata donatorer till med bidrag och andra typer av humanitära insatser med en summa av över 1.4 miljarder dollar. För att hjälpa till att omvandla delar av dessa bidrag till konkret stöd och hjälp för åtgärder i fält utvecklade ERRA Early Recovery Plan, vilken presenterade aktiviteter i åtta sektioner med avdelningar för olika riktlinjer och lokala NGOs, och var en produkt av utvidgade konsultationer. Ett stort antal provinsiala distriktsinstanser samt internationella och nationella utvecklingspartners var på så sätt tillsammans kapabla att identifiera interventioner av prioriterad hjälp (United Nations, 2006).

FN utförde en intensiv konsultationsprocess med partners och provinsiala experter, vilket kan betraktas som en stark anledning till varför insatserna ansågs framgångsrika i det här avseendet. En konsultationsprocess kan ses som ett exempel på ett utbyte där man erkänner vem som har expertisen och kunskapen och därefter etablerar gränser och riktlinjer utifrån dem (Jordan & Van Tuijl, 200:2054). ERRA kan även betraktas som ett exempel på ett lyckat samarbete när insatserna planerades efter konsultationer med många inblandade aktörer och därav hade en mindre chans att överlappa varandra (Dengbol-Martinusen & Engberg-Pedersen, 1999:172). Samverkan genom grupper beskrivs som ett effektivt verktyg i bistånd och hjälpinsatserna tillsammans med ett sektoralt närmande ansågs vara en fördel i den återhämtande och återuppbyggande fasen (United Nations, 2006). ERRA visar på ett försök till projekt där kunskap och information utbyttes i ett nätverk när ett stort antal aktörer, både internationella och nationella, tillsammans identifierade vad som var ett nödvändigt agerande i de humanitära insatserna.

Logistikbaser etablerades nära de mest drabbade områdena för att ta emot och arrangera distributionen av de förnödenheter som flögs in i Pakistan. Efter bedömningar av ytterligare behov utfärdade av lokala myndigheter och pakistanska röda halvmånen så flög ICRC in mer medicinska förnödenheter till drabbade regioner. Detta visar på ett samarbete mellan ICRC och den pakistanska staten eftersom det konsulterades om vilka behov som krävdes och ICRC stod för en stor del av transporten av förnödenheter (International Committee of the Red Cross, 2006). Detta samarbete underbygger Daphné och Wallaces påstående kring icke-statliga aktörer och internationella instanser, i det här fallet ICRC och pakistanska staten, när de menar att aktörernas relationer åt båda håll förstärks, när den förstnämnda byter expertis och legitimitet för ett större politiskt inflytande och ibland större resurser (2001:254).

United Nations Organisation for the Coordinations of Humanitarian Affairs, OCHA, mobiliserade United Nations Assesments and Coordination, UNDAC, ett team på åtta medlemmar som anlände till Islamabad dagen efter jordbävningen för att assistera och samordna arbete, i ett svar på en förfrågan från den pakistanska staten. OCHA utvecklade en stark närvaro på marken, där de tog kontroll över samordningen rörande bistånd, flyg och utvecklingen av clusters, s.k. gruppmöten där experter från olika sektorer skulle mötas på regelbunden basis genom hela hjälpperioden (IRIN, 2007).

Luckor i kapaciteten och förutsägbarheten av globala humanitära insatser är vitt erkända. För att försäkra ett mer omfattande gensvar i humanitära katastrofer så

skapade FN 2005 the cluster system, eller gruppsystemet, för samordning i fält. Jordbävningen i Pakistan var den första katastrof där FN implementerade systemet, vilket främst hade sin tyngdpunkt på utbyte av information. För att förbättra informationsutbytet och samordningen samt ansvarsskyldigheten upprättades grupper, för nyckelsektioner såsom lägerledning, skydd, vatten och sanitet, hälsa och logistik i huvudstaden Islamabad, jämte de regionala samordningspunkterna. Förhoppningen var att verksamhetsansvaret för varje område skulle fungera som ett center för sektoral information (Oxfam, 2006).

FNs utvärderingsprocess identifierade senare behovet av flera förbättringar gällande gruppsystemet, vilka relaterade till NGOs deltagande, kommunikationer mellan olika center och huvudstaden, minskad ansvarsskyldighet mellan grupper och otillräckliga handlingslinjer i nyckelfrågor och vissa gånger så kämpade systemet även med att leverera viktigt ansvar av FN. Även om brister identifierades så fungerade enligt utvärderingarna grupperna inom vatten och sanitet, hälsa och skydd, relativt bra efter en skakig start och på så sätt kunde stora utbrott av sjukdomar undvikas. (Currion, 2005).

För att dra paralleller till Brandy och Smiths resonemang angående sydliga NGOs och deras ofta instabila form kan en del förklaringar till vad som bör förbättras finnas i hur dessa NGOs är organiserade. Utbyte av resurser kan fungera mindre bra p.g.a. organisationsstrukturen samt att det finns en viss osäkerhet angående pengar, svårigheter med uppdelning av arbetet och en avsaknad av klara beslut. Därmed behöver sydliga NGOs bli alltmer strukturerade och organiserade (2005:80). Även om gensvaret till erfarenheterna av cluster systemet varit blandade så har riktlinjerna systemet skapat trots allt format och tydliggjort samordningsansvaret. Utbytet av information och tjänster kan vara tätt, men oregelbundet och obalanserat (Jordan & Van Tuijl, 2000:2061).

Förutsägbara kriser kräver planering och förberedelser, så även för att tillförsäkra förutsägbart och pålitligt gensvar. Även om jordbävningen var en förödande chock, så var vissa efterföljande skeenden såsom förflyttningen av människor från läger helt och hållet förutsägbara aktioner. Trots detta hade de aktörer som erbjöd hjälp ibland problem med att agera i tid och på ett rätt sätt förhindra eller mildra de negativa konsekvenserna av dessa sekundära chocker. FNs planering för att hjälpa människor i lägren att återvända, vilket skulle ha varit en del av dialog mellan the lokala styret i North West Frontier Pakistan, NWFP, började mindre än sex veckor före processen var schemalagd att vara klar. En konsekvens av detta blev att viktiga möjligheter för delad planering mellan FN och staten gick förlorade. Internationella organisationer såsom UNHCR, UNICEF och organisationen för migration, IOM, hjälpte aktivt till för att hjälpa människor att återvända till sina hem. I NWFP var olika instanser schemalagda för en snabbare återvändning. Här spelade FN en begränsad roll, vilket ledde till bekymmer och angelägenheter i att processen med att hjälpa människorna att återvända, till stora delar inte var säker eller frivillig. Komplexitet försvårade planeringen och en utökad dialog med det lokala styret i NWFP identifieras som en faktor vilken kunde ha underlättat förflyttningen och planerandet av den (IRIN, 2007, Currion, 2005). Av händelsen kan man dra paralleller till Brandy och Smiths resonemang, när de menar att borde vara lättare att skapa en dialog trots aktörers olika

uppbyggnad, om de tillsammans organiserar sig och skapar en gemensam identitet (2005:85). Vid ett samarbete krävs en viss överenskommelse kring arbetsstrategier såväl som nätverkets organisatoriska form (Brandy & Smith, 2005:238ff), vilket inte ser ut att ha varit fallet mellan aktörerna i planeringen av förflyttningen från lägren. Keck och Sikkink menar att funktionsdugliga partnerskap samt en bredare dialog rörande riktlinjer bidrar till en bättre projektimplementering och en lägre nivå av misslyckande, ett påstående som stämmer bra överens med händelserna av förflyttningen (1998:4).

Ett gott exempel på dialog mellan olika aktörer var International Donor Conference, vilken tog vid en dryg månad efter jordbävningen, var menad som ett tillfälle att dela med sig av synpunkter kring insatserna i en utvärdering med Pakistans utvecklings partners (Office of the Press Secretary to the President, 2005a). Därmed kan konferensen ses som ett exempel på en samordning av kunskap och expertis, när avsikten var att utvärdera de insatser som redan var gjorda och därmed få riktlinjer över hur framtida aktioner rörande jordbävningen skulle skötas. Den visar även på ett tillfälle där både myndigheter och NGOs var engagerade i en konstruktiv dialog, och där man arbetade tillsammans för att lösa problem (Dengbol-Martinusen & Engberg-Pedersen, 1999:165).

5 Diskussion

I kapitel tre och fyra redovisades hur samarbetet såg ut mellan NGOs samt pakistanska staten och FN. I detta avsnitt diskuteras faktorer som var utanför aktörernas kontroll vilka kunnat påverka deras insatser samt möjligheter till samarbete, följt av en sammanfattande redovisning av de analyserade aktörernas samarbete. Därefter diskuteras under vilka förutsättningar ett effektivt samarbete kan komma till stånd vid humanitära insatser, med konkreta förslag till hur dessa förutsättningar kan förbättras.

5.1 Andra faktorer

Jordbävningen var den allvarligaste någonsin i Pakistans historia med tiotusentals döda och över tre och en halv miljoner nödställda. Det drabbade området täckte trettiotusen kvadratkilometer och var svåråtkomligt beläget kring bergskedjan Himalaya vilket gjorde att transportererna vid insatserna beskrevs som en logistisk mardröm. Områdets bergiga karaktär gjorde det svårt att hitta lämpliga platser att slå upp läger och att leverera förnödenheter, när det var stora svårigheter med att hitta lämpliga landningsbanor för helikoptrar samt när mycket av den redan dåliga infrastrukturen förstörts vid jordbävningen och efterföljande jordskred (IRIN, 2007). De humanitära insatserna försvårades ytterligare när området var beläget på hög höjd, befolkningen levde under fattiga förhållanden och tidpunkten för jordbävningen var kritisk i och med vinterns ankomst (Oxfam, 2006a). Dessa faktorer tillsammans med det stora antalet nödställda människor gjorde att organisationerna på plats hade svårt att täcka det behov av hjälp som var nödvändigt. Ett exempel på detta är att behoven enligt CARE var så stora att organisationen var tvungna att importera tält och filter från andra länder eftersom de tagit slut i Pakistan (CARE, 2005).

En annan faktor som påverkade insatserna var den finansiella hjälp som både Oxfam och CARE framhöll som otillräcklig. CARE förkunnade en dryg månad efter jordbävningen att många NGOs skulle tvingas avbryta sina insatser om de inte omgående fick ökat finansiellt stöd (Oxfam, 2006, Dowell, 2005). Även UNICEF vädjade efter mer bistånd och många aktörer uttryckte sin besvikelse på omvärlden, som man ansåg misslyckats med att sända tillräcklig hjälp till Pakistan (IRIN, 2007). Bristande finansiella resurser kan ses som en faktor vilken försvårade arbetet vid de humanitära insatserna och kan därmed ha påverkat förutsättningarna för ett effektivt samarbete mellan de verksamma aktörerna.

Aktörernas arbete utfördes under extrema förhållanden och utsattes för enorm press när de humanitära insatserna efter jordbävningen i Pakistan 2005 beskrevs som en av de svåraste humanitära insatserna någonsin (United Nations, 2006). Av den anledningen är det viktigt att ha dessa ovannämnda faktorer i åtanke vid

diskussionen kring NGOs och andra aktörers förutsättningar att samarbeta vid humanitära insatser.

5.2 Aktörernas samarbete

Efter jordbävningen deltog många olika aktörer i hjälparbetet, däribland NGOs, FN och den pakistanska staten.

De tre NGOs vi analyserade; ICRC, Oxfam och CARE erkände sig samarbeta med många olika aktörer vid de humanitära insatserna. Detta samarbete gällde främst tillhandahållandet av förnödenheter till de nödställda, när man med andra aktörer på plats samordnade transporter och arbetade tillsammans vid lager och distribution av dessa förnödenheter. Ett visst samarbete utanför Pakistan förekom även när ICRC mobiliserade förnödenheter från nationella organisationer i andra stater.

En annan framträdande typ av samarbete mellan aktörer var användandet av expertis och kunskap. Oxfam och CARE använde sig av expertis från organisationer, stater och FN för att underlätta och öka arbetets kvalitet. Kunskapen och kännedomen som lokala NGOs och lokalbefolkningen besatt var mycket värdefull för de tre organisationerna och man såg att arbetet effektiviserades samt att dess kvalitet förbättrades vid samarbete. CARE uttryckte att många lokala NGOs underskattades och menade även att bristande samarbete var tydligt mellan aktörer när exempelvis förnödenheter flögs in till Pakistan utan att användas, vilket hade kunnat undvikas med bättre kommunikation.

Både FN och den pakistanska staten betonade vikten av samarbete med NGOs och andra aktörer vid insatserna och hjälparbetet efter jordbävningen. Pakistans etablerande av ERRA var ett konkret exempel på att inkludera aktörerna eftersom instansen hade till syfte att fungera som en länk mellan de inblandade aktörerna på plats. FNs gruppsystem var ett liknande försök till att samordna insatser i fält. Early Recovery Plan, vilken innehöll förslag hur bidragen skulle omvandlas till konkret stöd och hjälp för åtgärder i fält, en plan som var ett resultat av utvidgade konsultationsprocesser tillsammans med bl.a. närvarande NGOs.

Genom ovan nämnda initiativ till samordning kan man i utvärderingar av insatserna gjorda av både FN och den pakistanska staten mestadels utläsa att samarbetet beskrivs i positiva ordalag, mycket tack vare de konsultationsprocesser som tog vid mellan dem och NGOs. De nämner även att kombinationen av nationellt ledarskap, donatorers bistånd och insatser av humanitära arbetare i fält bidrog till ett effektivt och framgångsrikt hjälparbete. Trots en i överlag positiv respons till dessa samarbete så påträffas även en del riktad kritik vilken bl.a. innefattar behovet av en öppnare dialog och förbättrade kommunikationskanaler.

5.3 Förutsättningar för samarbete

Om de inblandade aktörerna har ett gemensamt mål, gemensamma värderingar och om utbytet av information och resurser är starkt framträdande så bildas ett nätverk som ger goda förutsättningar för att de inblandade aktörerna ska kunna samarbeta enligt Keck och Sikkinks teorier. Med utgång från detta anser vi att dessa förutsättningar även är vad som krävs för att ett effektivt samarbete ska komma till stånd mellan aktörer verksamma vid humanitära insatser.

I kapitel tre och fyra kan man urskilja att alla analyserade aktörer hade ett gemensamt mål; att hjälpa de nödställda efter jordbävningen i Pakistan och att göra detta efter den gemensamma värderingen; att samarbeta med andra aktörer. Detta visar att de två grundläggande förutsättningarna till ett effektivt samarbete var uppfyllda och blir därmed viktiga förklaringsfaktorer till aktörernas samarbeten.

Utbytet av resurser och information är den tredje förutsättningen för ett effektivt samarbete. Enligt teorin underlättar detta utbyte aktörernas förmåga, inte bara att enas kring gemensamma mål och värderingar utan är även essentiellt för att ett samarbete ska komma till stånd. De exempel på effektiva samarbeten som vi identifierat under de humanitära insatserna efter jordbävningen i Pakistan 2005 innehåller till stor del utbyten av kunskap, expertis och tjänster mellan aktörer. Konsultationsprocesser där aktörer fick komma till tals och dela med sig av sin kunskap var delar av samarbeten som beskrevs värdefulla och väl fungerande. Därmed drar vi slutsatsen att en viktig förutsättning för ett effektivt samarbete är när det skapas tillfällen där aktörer får dela med sig av sin kunskap, med förutsättningen att alla aktörer inkluderas och får komma till tals. Genom dessa tillfällen av informationsutbyte kan lokal kännedom tillsammans med internationella resurser och expertis kombineras och på så sätt bidra till ett effektivare samarbete. Den ökande globaliseringen underlättar och ökar möjligheten till kommunikation och informationsutbyte, vilket således är en gynnsam faktor till att samarbete kan komma till stånd. Samtidigt kan ojämlika resurser, där mindre och lokala aktörer ofta har mindre tillgångar än de större, göra att de får olika möjligheter till att kommunicera (Baylis & Smith, 2004:97f). Detta kan således innebära allt från möjligheter till att resa och närvara vid möten, tillgång till Internet och telefon samt att överkomma språkliga barriärer etc. faktorer vilka kan påverka möjligheter att föra fram kunskap och intressen. Genom detta kan man se hur tillgången på finansiella resurser är en central faktor och hur en avsaknad av dessa gör att vissa NGOs inte får samma chans till självbestämmande och möjlighet att agera självständigt. Om mindre och lokala NGOs med mindre tillgångar inkluderas och ges större utrymme i resursutbytet anser vi att samarbeten vid humanitära insatser kan utökas och effektiviseras, när deras expertis och andra former av resurser används.

När det är ett stort antal aktörer inblandade, som vid de humanitära insatserna i Pakistan, kan man förstå att det fanns svårigheter att koordinera alla dessa. Att tillsammans skapa gemensamma arbetsplaner och strategier kan därför vara ett sätt att både effektivisera de humanitära insatserna och ett sätt att strukturera och

underlätta samarbetet mellan de olika aktörerna. En annan metod för att samordna strategier och arbetsplaner kan vara att gå samman i federationer, paraplyorganisationer och att anordna gemensamma möten. På detta vis ges även möjligheter att identifiera de olika aktörernas roller, vilken relation de har och vad de kan förvänta sig av varandra, klargöranden som i vår analys visade på ett förbättrat samarbete. Att skapa gemensamma arbetsstrategier och ett organiserat sätt att samarbeta inom humanitära hjälporganisationer anser vi därmed vara en viktig faktor som avsevärt ökar förutsättningarna till ett effektivare samarbete.

Enligt vår mening hade ett centraliserat organ eller en gemensamt framtagen arbetsstrategi i vilka samarbetsformer hade fastslagits, varit eftersträvansvärt i Pakistan, eftersom det hade skapat bättre förutsättningar för ett samarbete. Detta skulle dock ha lett till en ökad centralisering i vilken en demokratisk process hade varit att föredra för att ge alla chansen att delta. Med detta kunde en viss grad av självbestämmande ha gått förlorad och frågan är hur mycket av sin autonomi och självständighet aktörer hade varit beredda att ge upp för att vara en del i effektiva samarbeten. Detta är en fråga som kan vara intressant för vidare forskning när vi anser att detta i vissa fall är möjliga förklaringsfaktorer till varför aktörer i humanitära insatser inte samarbetar mer än vad man gör.

5.4 Reflektioner över metod och teori

Som redovisats kan många andra faktorer spela in och skapa förutsättningar vilka påverkar aktörernas möjlighet till samarbete. En större tillgång till information angående samarbetet och relationerna mellan aktörerna hade varit önskvärt för att få en än mer djupgående bild av hur detta förflöt. Detta hade dels kunnat gjorts genom intervjuer med aktörer som fanns på plats, dels genom att utgå från mer kvalitativa utvärderingar av aktörers humanitära.

Teorin angående nätverk, vilken främst använts angående samarbeten mellan påtryckar NGOs och inte service NGOs, anser vi vara ett väl fungerande analysverktyg i vår fallstudie. Huvudkomponenterna som för aktörerna samman och skapar möjligheter och förutsättningar för samarbeten verkar gällande för båda typer av NGOs. I vår diskussion framhålls en viss struktur och vissa ordnade arbetsformer vilket tycks underlätta samarbete. I Keck och Sikkinks teorier angående påtryckar nätverk så beskrivs struktur och ordnade arbetsformer dock inte som något centralt, utan i stället anses autonomi vara en viktig komponent inom nätverk. Denna motsättning kan därmed vara intressant för vidare forskning vilket skulle kunna användas till att utvidga teorins giltighet.

6 Referenser

- Bennett, Jon, 1995, Introduction: Recent Trends in Relief Aid: Structural Crisis and the Question for a New Consensus. I:J, Bennet (red.), *Meeting Needs – NGO Coordination in Practice*, s. Xi-xx. London: Earthscan.
- Brandy, Joe & Smith, Jackie, 2005, *Coalitions Across Borders – Transnational Protest and the Neoliberal Order*. Lanham:Rowman & Littlefield Puplichers.
- Daphnè, Josselin & William, Wallace, 2001. *Non-State Actors in World Politics*. Palgrave Publishers Ltd.
- Degnbol-Martinusen John & Engberg-Pedersen Poul, 2003. *Aid –Understanding International Development Cooperation*, London: Zed Books Ltd.
- Edwards, Michael & Gaventa, John, 2001. *Global Citizen Action*. Colorado: Lynne Rienner Publisher.
- Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena, 2004. *Metodpraktikan. Konsten att studera samhälle, individ och marknad*. Andra upplagan. Stockholm: Nordstedts Juridik AB.
- George, L. Alexander & Bennett, Andrew, 2004, *Case Studies and Theory Development in the Social Sciences*. Camebridge, Massachusetts: MIT PRESS.
- Gustavsson, Jakob & Tallberg Jonas, 2006. *Internationella Relationer*. Lund: Studentlitteratur.
- Hallberg, Peter, Jonsson, Maria & Mörkenstam, Ulf, 2001. *Elva texter i politisk teori*. Malmö: Liber.
- Heywood, Andrew, 2004. *Political theory: an introduction*. New York: Palgrave Macmillan.
- Jordan, Lisa & Van Tuijl, Peter, 2000, ”Political Responsibility in Transnational NGO Advocacy”, *World Development*, Vol.28, No 12, s.2051-2065
- Juma, Monika, Kathina, 1995, Kenya: NGO coordination During the Somali Refugee Crisis 1990-93. I:J, Bennet (red.), *Meeting Needs – NGO Coordination in Practice*, s. 89-117. London: Earthscan.
- Kaldor, Mary, 2004. *Det globala civilsamhället: ett svar på krig*. Göteborg: Daidalos
- Keck E. Margaret, Sikkink Kathryn, 1998. *Activists beyond borders*. London: Cornell University Press.
- Lundquist Lennart, 1993. *Det vetenskapliga studiet av politik*. Lund: Studentlitteratur.
- Norstedts, 1999a. Effektiv. I *Svensk ordbok*. 3. uppl. Gjövik: Norstedts.
- Norstedts, 1999b. Samarbeta. I *Svensk ordbok*. 3. uppl. Gjövik: Norstedts.
- Potter, R.B, Binns, T, Elliot, J.A & Smith, D, 2004. *Geographies of Development*. 2. uppl. Harlow: Pearson, Prentice Hall.

- Thunborg, Annika, 1997, Public and non-profit interaction – U.S. assistance to eastern european media 1989-1995, Lund: Lund University press
- Willetts, Peter, 1997, Transnational actors and international organizations in global politics. I: S, Smith & J, Baylis (red:er), *Introduction I The globalization of world politics –An introduction to international relations.* s.425-447. Oxford: University Press.

Internet:

AlertNet, 2007. *Pakistan/India earthquake - The region's most powerful earthquake in a century.*

http://www.alertnet.org/db/crisisprofiles/SA_EAR.htm?v=at_a_glance

Senast besökt: 2007-05-07

Baker, Jock, 2006, 19 Januari. *Learning from Disasters.* CARE.

<http://www.careinternational.org.uk/Learning+from+Disasters++5301.twl>

Senast besökt: 2007-04-26

Bliss, Desiree & Larsen, Lynnette, 2006. *Surviving the Pakistan Earthquake: Perceptions of the affected one year later.* Fritz Institute.

http://www.fritzinstitute.org/PDFs/findings/PakistanEarthquake_Perceptions

Senast besökt: 2007-04-27

CARE, 2005. *A challenge at every turn: reaching the earthquake survivors.*

<http://www.careinternational.org.uk/A+challenge+at+every+turn%3A+reaching+the+earthquake+survivors+4472.twl>

Senast besökt: 2007-04-27

CARE, uå.a. *About CARE.*

http://www.care-international.org/index.php?option=com_content&task=view&id=2&Itemid

Senast besökt: 2007-04-26

CARE, uå.b. *How CARE responds when disaster strikes: Q and A.*

<http://www.careinternational.org.uk/How+CARE+responds+when+disaster+strikes%3A+Q+and+A++8528.twl>

Senast besökt: 2007-04-26

CARE, uå.c. *Partnerships.*

http://www.care-international.org/index.php?option=com_content&task=view&id=17&Itemid

Senast besökt: 2007-04-26

CARE, uå.d. *Project Information –Northern Pakistan Earthquake Relief and Response.*

<http://www.care.org/careswork/projects/PAK001.asp>

Senast besökt: 2007-05-09

Currión, Paul, 2005. *Emergency Capacity Building Project Information Technology and Requirements Assessment Report Pakistan Earthquake Response November-December 2005*. Emergency capacity building project.
<http://www.ecbproject.org/publications/ECB4%20Pakistan%20Assessment%20Report.pdf>
Senast besökt: 2007-04-25

Dowell, William, 2005, 18 November. *CARE warns against the dangers of winter in Pakistan's earthquake zone*. CARE
<http://www.careinternational.org.uk/CARE+warns+against+the+dangers+of+winter+in+Pakistan%27s+earthquake+zone+4650.twl>
Senast besökt: 2007-04-28

International Committee of the Red Cross, 2006a. *ICRC Annual Report 2005: Pakistan*, s. 177-180.
[http://www.icrc.org/Web/Eng/siteeng0.nsf/htmlall/6PNKQU/\\$FILE/icrc_ar_05_pakistan.pdf?OpenElement](http://www.icrc.org/Web/Eng/siteeng0.nsf/htmlall/6PNKQU/$FILE/icrc_ar_05_pakistan.pdf?OpenElement)
Senast besökt: 2007-04-26

International Committee of the Red Cross, 2006b. *South Asia earthquake: one year on*.
<http://www.icrc.org/Web/Eng/siteeng0.nsf/html/asia-update-051006>
Senast besökt: 2007-04-26

International Committee of the Red Cross, uå. *Cooperation between national Red Cross and Red Crescent societies and the ICRC*.
http://www.icrc.org/web/eng/siteeng0.nsf/htmlall/section_cooperation_with_National_Societies?OpenDocument
Senast besökt: 2007-04-26

International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, uå.a. *Who we are - Movement*.
<http://www.ifrc.org/who/movement.asp>
Senast besökt: 2007-04-27

International Federation of Red Cross and Red Crescent Societies, uå.b. *Who we are - Partners*.
http://www.ifrc.org/who/partners.asp?navid=03_10
Senast besökt: 2007-04-27

IRIN, 2006. *When disaster strikes: the response to the South Asian earthquake - The complexities of delivering aid*.
<http://newsite.irinnews.org/InDepthMain.aspx?InDepthId=6&ReportId=34368>
Senast besökt:

IRIN, 2007. *When disaster strikes: the response to the South Asian earthquake - A chronology of response to the South Asian Earthquake.*
<http://www.irinnews.org/InDepthMain.aspx?InDepthId=6&ReportId=34377>
Senast besökt: 2007-05-03

National Reconstruction Bureau, Government of Pakistan, 2007. *The Constitution of the Islamic Republic of Pakistan: Preamble.*
http://www.nrb.gov.pk/constitutional_and_legal/constitution/preamble.html
Senast besökt: 2007-05-10

Office of the Press Secretary to the President, 2005a. *Pakistan Earthquake Donor Conference.*
<http://presidentofpakistan.gov.pk/media/EQ/DC/ConceptPaperforDonorConference.pdf>
Senast besökt: 2007-05-02

Office of the Press Secretary to the President, 2005b. *President promises transparency, coherent reconstruction strategy at launch of volunteers movement.*
<http://www.presidentofpakistan.gov.pk/NewsEventsDetail.aspx?NewsEventID>
Senast besökt: 2007-05-02

Oxfam, 2006a. *Keeping recovery on course: challenges facing the Pakistan earthquake response one year on.*
http://www.oxfam.org/en/files/bn0610_pakistan_earthquake_oneyear
Senast besökt: 2007-04-28

Oxfam, 2006b. *One year on - situation update and what Oxfam is doing.*
http://www.oxfam.org.uk/what_we_do/emergencies/country/asian_quake/sitreport_04october06.htm
Senast besökt: 2007-04-28

Oxfam, 2007a. *This is Oxfam.*
http://www.oxfam.org.uk/about_us/downloads/ThisisOxfam.pdf
Senast besökt: 2007-04-27

Oxfam, 2007b. *Who we work with, on humanitarian standards, accountability and learning.*
http://www.oxfam.org.uk/what_we_do/emergencies/how_we_work/who_work_with.htm
Senast besökt: 2007-04-27

Ross, Mary & Hristov, Angel, 2006. *Shifting gears: Moving from relief to recovery in Pakistan.* American Red Cross.
http://www.redcross.org/article/0,1072,0_332_5686,00.html

Senast besökt: 2007-05-04

United Nations, 2006. *ERRA-UN Early Recovery Plan*.

<http://www.un.org.pk/ERRA-UN/ERRA-UN.pdf>

Senast besökt: 2007-05-02

United Nations, uå.a. *What the UN does for humanitarian assistance – Emergency assistance*.

http://www.un.org/Overview/uninbrief/chapter4_emergency.html

Senast besökt: 2007-05-02

United Nations, uå.b. *What the UN does for humanitarian assistance - Humanitarian response*.

http://www.un.org/Overview/uninbrief/chapter4_humanitarian.html

Senast besökt: 2007-05-02